

Szöllősi Ferenc

180 ÉVES A MAGYARORSZÁGI VAKOK OKTATÁSA (Igazgatói arcképvázlatok)

2005-ben ünnepelték a hazai vakok intézményesített oktatásának 180. évfordulóját. Ebből az alkalomból a Vakok Országos Nevelő- és Tanintézete (szándékosan használom az elnevezést) a fővárosi közoktatási közalapítvány támogatásával két kiadványt jelentetett meg: Évkönyv 2005. és a már címben olvasott termék, - A magyarországi vakok intézményszerű gondolata Joseph **Kleintől** származik, aki Európa-szerte ismert szakember, a bécsi vakok intézetének igazgatója volt. Ő küldte Pozsonyba Rafael **Beitl**-t, hogy az ott ülésező országgyűlés tagjainak, főként József nádornak a figyelmét felkeltsék egy Magyarországon alapítandó vakok oktatásával foglalkozó intézetre.

A vakok intézeti oktatásának alap gondolatát – később – talán **Mihályik** Szidor fogalmazta meg igen egyszerű érvekkel: „Ha vaktól sem tagadom meg az emberi s társadalmi jogokat, ha elismerem, hogy neki is annyi joga van az emberi méltóság társadalmi színvonalára magát felküzdeni, mint bárki másnak, ha a humanismust és kereszténykedést nem csupán theoria valljuk, ha fontolóra vesszük, hogy éppen mert vak, s az emberi természet egyik legnagyobb szervezeti hiányával van megverve, s e hiányt s ebből származó fogyatkozásokat semmi mással pótolni nem lehet, mint nevelés és tanítással, még pedig szélesebb körű, hatványozottabb mérvű tanítással, mint amennyi szükséges ugyanazon cél elérésére az épszeműeknél, akkor nem mondhatok mást, minthogy a vakok erkölcsi és szellemi kiképeztetése a vakok-intézetei által történjék.” Az intézmény életét, a benne folyó munkát a következők irányították: Beitl Rafael, Dolezsálek Antal, Halványi Ev. János, dr. Mihályik Szidor, Pivár Ignác, Herodek Károly, Vollmann (Vető) János, Schnitzl Gusztáv, Vajda Lajos, dr. Méhes József, Jankó-Brezovay Pálné (Ordódi Judit), Helesfai Katalin. A szellemi portrékat bemutató írásokat színesítik korabeli dokumentumok, pl. József nádor aláírása, az intézet alkotmánya, egykori rendtartás, fényképes illusztrációk, korabeli sajtótermékek stb. A kevésbé ismert dokumentumok között olvasható az az Emlékirat, „mely a pesti vakok intézeti házának alapkövébe 1842. évi október 3-ik napján letetett. A pesti vakok intézete keletkezésének és biztos alapokra jutásának történeti rajza.”

Ami az első elolvasás után kialakul az érdeklődőben a vélemény, hogy a kötet szerzője (Szöllősi Ferenc) sikeres munkát mondhat magáénak. Leírásában a tényeket veszi számba, de ezeket nem száraz megfogalmazásban tárja az olvasó elé. Elismerőleg ír a korszak kiemelkedő gyógypedagógusairól, de nem retusálja a tényeket, nyomát sem találjuk a tömjénező stílusnak. Elemenzi az eseményeket, de nem veszik el a részletekben. Az események mozgalmas leírása mögött odaképzeltjük a gyógypedagógia történetét alakító egyéniségeket – életszerű személyiségeket, erőnyeiket, esetleges gyarlóságait.

Az évforduló alkalmából az intézet évkönyvet is megjelentetett (Évkönyv 2005. 180 éves Magyarországon a vak gyermekek oktatása 1825-2005.) A Beköszöntőben az intézet volt igazgatója, **Helesfai Katalin** írja: „...képet szeretnénk adni a jelenről, hogyan szolgálja intézményünk a súlyos fokban látássérült gyermekek nevelését, oktatását, miképpen végezzük gyógypedagógiai tevékenységünket több mint 100 éves gyönyörű műemlék épületünkben. Milyen körülmények között, milyen eszközök, módszerek segítségével igyekszünk (re)habilitációs elképzeléseinket megvalósítani, hogyan szeretnénk növendékeinket a társadalom ténylegesen integrált tagjaként a dolgozó, munkás életre felkészíteni.” Soroljuk fel a kötet informatív jellegű írásainak szerzőit: Szöllősi Ferenc, Helesfai Katalin, Poór Erzsébet, Kuminka Györgyné, Katona Krisztina, Királyhidi Dorottya, Szilágyi Vera, Oláh Gábor, Báthory Adél, Hrozenszky Beáta, Somorjai Ágnes, Komlósi Eszter, Szűcsné Göblyös Erika, Lantos Éva, Takács Attila, Molnár Béláné, Dérczyné Somogyi Vera, Weisz Ildikó, Göllesz Zoltán, Dankó Hedvig.

Nem tudom, miképp jutnak el a kötetek a gyógypedagógusok kezéhez, az érdeklődőkhöz. Közismert igazság, hogy aki a múltat nem ismeri, az a jövőt sem látja. Ahogy Sütő András szemléletesen fogalmazta meg: „Az ember nem káposztalepke, hogy törvénytörően feledni tudná a bábót, amelyből szárnnyá kelt.”

Subosits István

Von Mende-Bauer, Irene

Így jobban megértem! (So verstehe ich besser!)

Hallási taktika és kommunikációs tréning hallássérült gyermekeknek és fiataloknak.

Ernst Reinhardt Verlag, München, Basel, 2007
ISBN 978-3-497-01909-0

A könyv írója, aki öt éves korától progrediáló nagyothallásban szenved, saját élettapasztalatait használta fel a kötet összeállításakor. Ahogy a bevezetőben írja, számos olyan alkalom volt iskolás korában, amikor szégyellte hallókészülékét vagy nem tudott bekapcsolódni társai beszélgetésébe vagy úgy tett, mintha tudná, miről beszélnek körülötte, pedig fogalma sem volt róla. A szerző mint hallássérültek pedagógiája szakos tanár a „Hallási taktika” című tantárgyat tanította nyugdíjazása előtt, s az ehhez kidolgozott gazdag anyagot teszi közzé óratervek formájában.

A felmerülő leglényegesebb témák a következők: a csoport tagjainak jellemzői (hobbik, hangulatok, hallásfok, beszédmegértés), a gesztusok és a mimika szerepe, a sajtóról olvasás optimális feltételei és nehézségei, a hallás, a viselkedés megváltoztatása a jobb kommunikáció érdekében, telefonálási stratégia, háttérzajok, akusztikai feltételek, a hallássérülés közlése másokkal, hallássérült felnőttek eltérő tapasztalatai, a hangerősítési technikák, egyéb eszközök (SMS, fényvel jelző ébresztő óra, stb.), a hangerő, a zaj, a kellemetlen hangok, az ujj abc, a jelnyelv, a hallássérülés elfogadása.

Az alkalmazható javasolt óraszervezési formák és módszerek rendkívül változatosak: egyéni, páros és közös munka, helyzetgyakorlatok, ezek videó felvétele és elemzése, rövid történetek elolvasása, beszélgetés, vita, írásbeli közlés, feladatlapok kitöltése, rajzolás, plakátkészítés, barkácsolás, beszélgetés meghívott vendégekkel. A szerző minden óratervnél megjelöli mely osztályfokú gyermekek számára ajánlja az adott téma feldolgozását (1.-9. osztály).

Elgondolkodtató, hogy a hallássérült személyek életében olyan fontos fenti témákat tartalmazó tantárgy helyet kap a hallássérültek német iskoláinak hivatalos tantervében. Hazai gyakorlatunkban is meg kellene jelenniük ezeknek a kérdéseknek, hiszen lényeges információkhoz juttatják a gyermekeket és fiatalokat, önismeretet biztosítanak, és közvetlen segítséget adnak számos gyakori és elkerülhetetlen élethelyzet megoldásához. Jobb

híján az osztályfőnöki órákon minden bizonnyal hasznosítani lehetne a könyvben összegyűjtött ajánlásokat.

Csányi Yvonne

„Ismerkedő könyv” Paralimpiai sportok- társadalmi befogadás- szemléletváltás

Magyar Paralimpiai Bizottság, Budapest, 2007. 184 oldal DVD melléklettel

Kópatakiné Mészáros Mária és Nadas Pál könyve formabontó és érdekes, izgalmas olvasmány mindenki számára. A könyv címe és alcíme együtt fejezi ki a könyv célját, tartalmát, a sérült ember elfogadását, a szemléletváltást az elfogadásban. Az „ismerkedéstől az elfogadásig” a pedagógusok és tanítványaik részére ad segítséget az együttneveléshez, az elfogadó gondolkodás kialakulásához, a sérült és ép tanuló együttlétehez az osztályban.

Az ismerkedő könyvben példák, technikák és módszerek segítik az osztályfőnök, a pedagógus munkáját. A könyvben feldolgozott pedagógiai szituációk sorozatát jól hasznosítható segédanyagok egészítik ki: videofilm, szöveggyűjtemény, az adott témát összegző anyagok, interaktivitásra ösztönző javaslatok, feladatlapok, szimulációs eszközök. Az ismerkedő könyv olyan „módszertani repertoár”, amely a sporton keresztül ad bemutatást a fogyatékos emberek sikeres életéről, ezzel segítve elő a fogyatékoság ellenére való azonosságát.

A könyv egyes fejezetei önmagukban is fontos ismereteket nyújtanak az olvasónak. „Forgatókönyvek az osztályfőnöki órákra” részben az osztályfőnöki órákhoz ad un. beszélgető témaköröket és azok feldolgozásához javaslatokat úgy, hogy egyben bemutatja a fogyatékos embereket, sikereiket,

a fogyatékos emberek sporttevékenységeit, hiteles ismertetését adja a paralimpiának és a sportolók eredményeinek.

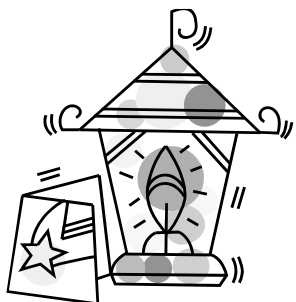
A könyv nemcsak témafeldolgozáshoz ad széleskörű segítséget a pedagógusok és minden olvasó számára, hanem tisztázza a fogyatékosággal járó fogalmak pedagógiai szempontú értelmezését, az integrációt segítő fogalmak megértését is

Függelék formájában érdekes embereket ismerünk meg, valamint fontos címlistát találunk a könyvben, illetve a fontosabb jogi szabályok is segítik a minél szélesebb körben való ismeretszerzést, tájékozódást a fogyatékos emberek mindennapjairól. Ebben a fejezetben ismerjük meg többek között Halassy Olivér vízilabdázó sportolót, az első hazai mozgáskorlátozottak részére alakult sportklub névadójának életét, olvasunk továbbá Franklin D. Rooseveltről, az Amerika Egyesült Államok kerekesszékes elnökének életéről is.

A könyv végén található címlista az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények nevesítése mellett a szakértői bizottságok és sportszövetségek címjegyzékét is tartalmazza, valamint a fontosabb jogszabályokat is ismerteti.

Az „Ismerkedő könyv” nemcsak tartalmában újszerű, hanem kivitelében is átlagot meghaladó. Számos szép és informatív szakmai fénykép segíti a könyv sajátos tartalmának megértését. Köszönet érte a fényképek készítőinek, a szerkesztőnek, a címlap tervezőjének és nem utolsósorban a szerzőknek! Kiadását a Magyar Paralimpiai Bizottság tette lehetővé.

Benczúr Miklósné dr.

*Kellemes karácsonyi ünnepeket és
békés, boldog új esztendőt kívánunk
minden kedves Olvasónak!*

szerkesztőség

CONTENTS

<i>Hárdi, István – Péva, Mária</i> : Dynamic drawing assessment and rehabilitation (Preliminary announcement)	241
<i>Takács, István</i> : Teachers and youths of the Fifth Order	249
<i>Marton, Kinga – Szauer, Csilla</i> : The ten year Action Plan of the European Council for building an inclusive society and the effect of this document to the member states (II)	261
<i>Dr. Buday, József</i> : Data ont he history of Hungarian research on Down syndrome (II.)	274
In memoriam: Páricska, Katalin (<i>Mrs. Szabó, Katalin dr.</i>)	286
From the life of MAGYE (<i>Mrs. Gordos dr. Szabó, Anna – Mrs. Ószi, Tamásné – Kerekes, Ferenc Béla – Mrs. Szabó, Katalin dr. – Bujdosó, Adrienne – Dr. Kiss, Tiborné - Hódi, Marianna – Mrs. Gerenben, Katalin dr. – Mrs. Benczúr, Judit dr. – Szarka, Attila – Zahoránszky, Mária</i>)	290
Observer (<i>Subosits, István – Csányi, Yvonne – Mrs. Benczúr, Judit dr.</i>)	316
Greetings (<i>G. Sz. A.</i>)	285

TARTALOM

<i>Hárdi István – Péva Mária: Dinamikus rajzvizsgálat és rehabilitáció</i> (Előzetes közlemény)	241
<i>Takács István: Az Ötödik Rend ifjúsága és pedagógusai</i>	249
<i>Marton Kinga – Szauer Csilla: Az Európa Tanács tízéves Akcióterve a</i> befogadó társadalom megteremtéséért, valamint a dokumentum hatása a tagállamokra (II. rész)	261
<i>Dr. Buday József: Adatok a Down syndroma hazai kutatásának</i> történetéhez (II. rész)	274
In memoriam: Páricska Katalin (<i>Szabó Ákosné dr.</i>)	286
A MAGYE életéből (<i>Gordosné dr. Szabó Anna, Őszi Tamásné,</i> <i>Kerekes Ferenc Béla, Szabó Ákosné dr., Bujdosó Adrienne,</i> <i>Dr. Kiss Tiborné, Hódi Marianna, Gerenben Ferencné dr.,</i> <i>Benczúr Miklósné dr., Szarka Attila, Zahoránszky Mária</i>)	290
Figyelő (<i>Subosits István, Csányi Yvonne, Benczúr Miklósné dr.</i>)	316
Köszöntés (<i>G. Sz. A.</i>)	285